

Koncert ve Vatikánu (Porta Peregrinorium – Brána poutníků)

Termín: 25. května 2012

Místo: Bazilika Santa Maria Maggiore, Vatikán, Itálie

Části:

I. Uvítání „poutníků“

V. Novák: „V kostele“

A. Dvořák: Biblické písně (výběr)

II. Připomenutí odkazu svatého Václava (patrona Čech), svatých Cyrila a Metoděje (prvních věrozvěstů) a svatého Vojtěcha (patrona Polska, Čech, Slovenska a Maďarska)

J. Suk: Meditace na staročeský chorál svatý Václave

J. Pavlica: Otvěšta Filosof Konstantin (zhudebněný staroslověnský text sv. Cyrila)

J. Pavlica: Chrám ticha (Sv. Vojtěch na Aventinu)

III. Z kraje sv. Cyrila a Metoděje

J. Pavlica: Velehradské melodie – pozdrav z poutního místa Velehrad

J. Pavlica: Moravské duchovní zpěvy a melodie

Účinkují:

- Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín s šéfdirigentem Stanislavem Vavřínkem
- Hradišťan s Jiřím Pavlicou
- baryton – Roman Janál (rodák z Trenčína, působící jako sólista ND v Praze a Brně)

Program: (celkem cca 55 minut)

Vítězslav Novák – V kostele

7 min.

1. věta ze Slovácké svity

(Filharmonie B. Martinů)

Poznámka: Dílo je inspirováno slovenskou a moravskou lidovou hudbou. 1. věta „V kostele“ vyjadřuje hloubku a opravdovost víry vesnického lidu na moravsko-slovenském pomezí.

Antonín Dvořák – Biblické písně (výběr)

14 min.

(Baryton – Roman Janál, Filharmonie B. Martinů)

Josef Suk – Meditace na staročeský chorál Svatý Václave

7 min.

(Filharmonie B. Martinů)

Poznámka: Svatý Václav, jako patron České země, stejně jako chorál Svatý Václave, jsou odjakživa symboly české státnosti. Verše chorálu „Svatý Václave, vévodo české země, nedej zahynouti nám, ni budoucím...“ se stávají symbolem duchovní síly i národního uvědomění vždy v době ohrožení českého národa. V díle Sukově je zde mistrně skloubena jeho kompoziční technika s duchovním obsahem svatováclavského chorálu.

Jiří Pavlica – Otvěšta Filosof Konstantin

5 min.

(Filharmonie B. Martinů, Hradišťan)

Poznámka: Otvěšta Filosof Konstantin (tak řekl Filosof Konstantin), „...neide to li doždo ot Boga na vosen, nesijajeto-li slnoce na vosen ...“ – „cožpak nepadá déšť od Boha na všechny stejně, cožpak nesvítí slunce všem stejně...?“ Těmito moudrými, tolerantními a nadčasovými slovy prohovořil Filosof Konstantin, tedy svatý Cyril, když obhajoval v roce 868 staroslověňštinu jako další liturgický jazyk. Schválené a uznané liturgické texty ve staroslověňštině pak uložili svatí Cyril a Metoděj právě v tomto chrámě, kde se koná dnešní koncert. Dnes je uslyšíte ve staroslověňštině.

Jiří Pavlica – Chrám ticha (Svatý Vojtěch na Aventinu)

6 min.

Část z oratoria Porta peregrinorum

(Baryton – Roman Janál, Hradišťan, Filharmonie B. Martinů)

Poznámka: Oratorium “Porta peregrinorum” (Brána poutníků) je inspirováno odkazem svatého Vojtěcha, který se narodil v Čechách (z rodu Slavníkovců), život prožil jako skutečný Evropan – v Magdeburku přijal jméno Adalbert, v Římě na Aventinu se rozhodoval pro budoucí mnišské a mučednické poslání, v Maďarsku křtil a biřmoval uherského krále Štěpána, po mučednické smrti v Pobaltí jeho tělo vykoupil zlatem polský král Boleslav Chrabrý a pochoval jej v Hnězdně. Proto je sv. Vojtěch uctíván jako patron všech zemí dnešní Visegradské čtyřky.

Jiří Pavlica – Velehradské tance

6 min.

z archivu velehradského kláštera z roku 1696

(Filharmonie B. Martinů, Hradišťan)

Poznámka: Poutní místo Velehrad bylo označeno papežem Janem Pavlem II. jako místo setkávání a prolínání východních a západních duchovních proudů (jeho známý výrok o Evropě, která má dýchat oběma plícemi). Toto místo je také spojeno s odkazem svatých Cyrila a Metoděje a koná se zde každoročně na jejich svátek 5. července velká pouť. Od roku 2000 se zde konají vždy v předvečer svátku sv. Cyrila a Metoděje „Koncerty lidí dobré vůle“, jejichž pravidelným účastníkem je od samého začátku muzika Hradišťan.

V archivu velehradského kláštera se dochovalo torzo několika melodií, které zapsal v roce 1696 cisterciácký mnich Christian Hirschmentzel. Tyto barokní melodie rozvinuté do orchestrální podoby společně zahrají hudební představitelé (vyslanci) tohoto kraje – Filharmonie Bohuslava Martinů a Hradišťan vycházející z tradiční hudebnosti.

Jiří Pavlica – Moravské duchovní zpěvy

10 min.

(Alice Holubová, Roman Janál, Hradišťan, Filharmonie B. Martinů)

Poznámka: Filharmonie B. Martinů a Hradišťan jsou tělesa, která neodmyslitelně patří ke kraji jihovýchodní Moravy, kam přišli a kde působili sv. Cyril a Metoděj. Tato oblast je dnes kromě jiného známa svým velkým písňovým a hudebním bohatstvím, předávaným z generace na generaci, které se

stává inspirací k tvorbě nové a k dalšímu rozvíjení těchto tradic. V případě uvedené ukázky jde o zpěvy s duchovní tematikou.